

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 beličev od garmondvrste za vsakokrat.



Leto XIX.

V Celovcu, 18. januarja 1900.

Štev. 3.

Našim naročnikom!

One gg. naročnike, ki so še zaostali z naročnino, uljudno prosimo, naj jo nam čim preje določijo, da ne bomo prisiljeni, jim ustaviti list. S tem, da list sedaj vsaki teden izhaja, so nam stroški zelo narastli in jih moremo poravnati le, če vsi naročniki storijo svojo dolžnost. Zato pa prav iskreno prosimo svoje prijatelje, naj razširjajo naš list in mu pridobijo prav mnogo novih naročnikov. Naročnina naj se pošilja za naprej, kakor je navada pri vseh listih. Naročnina za celo leto je 4 krone; naj vsak še dostavi, ali je star, ali nov naročnik.

Upravništvo „Mira“.

Politični položaj.

Wittekovo ministerstvo je še vedno na krmilu. Listi pišejo, da nastopi novo ministerstvo svoje posle, ko je zaključeno zasedanje delegacij, kar se zgodi že prihodnje dni. Predsednik novemu ministerstvu bo bržkone dr. Koerber, imenuje se pa zopet tudi dr. Gautsch. Sestavljeno bo ministerstvo zopet od uradnikov, ki so sev nemško-liberalnega mišljenja ter skrbe za to, da se liberalna stvar podpira kjer le mogoče. Liberalni Nemci so s takim ministerstvom prav zadovoljni, ker deluje itak povsem v njihovem smislu.

V delegacijah so češki poslanci krepko zastopali svoje stališče in spretno kazali na krivice, ki se godé Čehom. Pri proračunu zunanjega ministerstva je govoril tudi dr. Ferjančič, ki se je bavil zlasti z razmerami na Primorskem, kjer laški „neodrešenci“ kar očitno delajo zoper Avstrijo.

Dr. Lemisch je odkrival svoje velikonemško srce, hvalil trozvezo in kakor po navadi napadal Slovence.

Državni zbor se snide po nekaterih poročilih v februarju. Prej se bodo bajé vršila izven državnega zbora pogajanja med Nemci in Čehi.

Četrta božičnica v „Národní šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovecu.

(Dopis.)

Kakor prejšnje, tako se je tudi letošnja četrta božičnica, katera se je dné 3. t. m. obhajala v „Národní šoli, vršila sijajno. Z ozirom na tesne prostore se je tudi letos, in sicer dan poprej, za otroke napravila posebna predstava, katere se je med drugimi udeležil tudi okrajni glavar velikovski, g. Fr. pl. Mayerhofer-Grünbühl, g. okr. tajnik Fr. Robar z gospo in g. Cehner; velika dobrotnica naše šole, visokorodna gospa ekselencenka baronica Pino, bila je letos vsled prehlajenja žal zadržana naše slavnosti se udeležiti. K glavni slavnosti dné 3. t. m., katero je počastil tudi č. g. dekan Wieser iz Velikoveca in več č. g. duhovnov iz podjunske doline, zbralo se je toliko ljudstva, da je res že treba za prihodnje šolske slavnosti misliti na večjo slavnostno dvorano. Pa se tudi ni čuditi, da si naše šolske slavnosti pridobivajo leto za letom več priznanja pri našem ljudstvu, saj napravlja tudi nastop otrok iz priprostega národa na naše ljudstvo neizbrisljiv utis. Letošnja božičnica pa mora zaznamovati še posebno lepe vspehe. Deklamacije, pri katerih je nastopilo 28 otrok, kazale so zopet velik napredek, sosebno nekateri otroci iz srednje starostne dóbe odlikovali so se po tako neustrašenem nastopu, jasnem izgovarjanju in sočutnem predavanju, da so želi splošno pohvalo. Petje cerkvenega zbora je bilo, kakor vselej, izborno, posebno dober utis so napravile národne pesmi neminljive lepote, namreč „Slovensko dekle“, „Vse mine“, in „Po jezeru“, katere so otroci zelo dovršeno in z velikim navdušenjem peli.

Krona letošnje božičnice pa je bila predstava dveh iger, šaljive „Jurček gre na tuje“ in resno-poučne „Sv. Germane“, kateri so jako izvrstno predstavljali otroci drugega in tretjega razreda. Posebno ugajala je prva igra, ki je prav iz vsakdanjega domačega življenja vzeta. Nožarski mojster Matija (Bošti Cikulnik) razodene nekega dné svoji ženi (Uršika Cikulnik) svoj namen, svojega sinkota Jurčeka (Štefan Miklav), ki se je ravnokar pri njem nožarstva izučil, poslati na tuje, da si svet ogleda in se v svoji stroki še bolj iz-

obraži. Preskrbna mati je nad namenom svojega moža zelo razburjena in nikakor ne mara pustiti svojega edinega sina in ljubljenca med svet ter navaja zoper to razne vzroke, češ, utegnulo bi se mu kaj prigoditi, da zna priti celo med drugoverce in zgubiti svojo vero. Ali odločni oče ostane pri svojem sklepu in tako se mora tudi mati udati. Jurček bi seveda najrajši ostal doma pri materi, a kot poslušni sin ne upa se očetovi volji zoperstavljati in tolaži se, da se bo morda v kratkem zopet povrnil nazaj na očetovski dom. Oče spremlja še svojega sina do bližnje vasi, kjer se v neki gostilni še pri vinu okrepčata in se potem poslovita. Jurčeku pa nič kaj ne ugaja hoditi po svetu, in spominjajoč se materne besede, da, ako se mu med svetom ne godi dobro, naj se takoj vrne domu, udari jo po najkrajšem potu zopet domu, kamor pride čisto na tihem in se skriva za pečjo. Pozneje dojde tudi oče Matija domu, že težko pričakovano od matere, ki ne more dosti popraševati, kako se je Jurček poslovil, da bi dala duška svojemu potrtemu srcu. Za pečjo skriti Jurček dobi zdaj poguma in se izza peči oglasi. Kdo je veselejši od matere, pa tudi oče je pomirjen, saj je s tem sin prav dobro prestal skušnjo brihtnosti, ker je še pred očetom dospel domu. Pri kozarcu dobrega vina veseli se cela družina nad srečnim povratkom sina. Šaljivo in ravno ne kratko igro so se otroci jako dobro naučili in jo zelo živo predstavljali. Občinstvo se je pri tej igri dobro zabavalo in je predstavljalcem z burnim pritrdjevanjem izražalo svoje priznanje.

Druga igra „Sv. Germana“ ima zgodovinsko podlago. Sv. Germana (Mici Künstl) živela je kot uboga pastirica koncem šestnajstega stoletja blizu sloveče božje poti Lurda na južnem Francoskem. Umrla je l. 1601. šele 23 let stara v duhu svetosti in je bila l. 1876. od sv. Očeta Pija IX. za svetnico razglašena. Imela je pa Germana zelo uboge ali poštene stariše; posebno njena mati je bila vzorna krščanska žena. Žalibože svojo mater Germana prezgodaj zgubi in oče se zopet oženi. Ali mačeha (gojenka Beti Petrič) je bila silno hudobna ženska in je z ubogo Germano zelo trdo ravnala; vsaki dan jo je poslala ovce past in za živež za celi dan jej je dala samo kos kruha, prenočevati je pa prisilila deklico v ovčjem hlevu. Ali Germana je vse voljno prenašala, bila še dobre volje in vse svoje dolžnosti natanko izvrševala. Bog

PODLISTEK.

Božja pot „Devica Marije v Trnju“ pri Železni Kapli.

(Spisal Št. S.)

Začetek ali nastanek romarske cerkve Devica Marije v Trnju je zakrit v meglo pravljic. Ljudstvo pripoveduje, da je na mestu, kjer je sedaj cerkev, rastle v starodavnih časih goščava in trnje. Večkrat se je zgodilo, da so pastirjem vsle ovce; našli so jih na prostoru sedanje cerkve, kjer so klečale. Vsako mlado soboto zvečer se je tam prikazovala Devica Marija kot belo oblečena žena, ki je hodila med grmovjem, a nihče je ni mogel vjeti. Iz teh dogodkov so spoznali, da je tu svet kraj in da je volja božja, da na tem mestu častijo Marijo. Zidali so torej cerkev. Pa ko je bila dogotovljena, niso imeli prave Marijine podobe, da bi se po njej častila mati božja. Tudi v tem jim pride božja previdnost na pomoč. Boštijevi¹⁾ vozniki so takrat vozili vino iz laške dežele. Tam na Laškem jim dá nepoznan človek kip (t. j. iz lesa izrezano podobo) Devica Marije na voz in jih prosi, naj to podobo peljejo tja, kamor bodo konji sami hoteli voziti. Ko pridejo domu do Kaple, grede konji naravnost proti omenjeni cerkvi in silijo po stopnicah v Marijino cerkev. Iz tega so spoznali, da je tu oni kraj, na katerem bi se naj izpostavila podoba matere božje. Zato jo prenesejo v cerkev in postavijo v glavni altar. — Toliko ljudska pravljica.

¹⁾ Pri „Bošteju“ je najstarejša hiša v Kapli.

Koliko je na vsem tem resnice, ni mogoče izvedeti; le toliko je gotovo, da je že od nekdanj vsako mlado nedeljo (t. j. prvo nedeljo po mlaju) vsa božja služba pri Devici Mariji v Trnju, ne pa v farni cerkvi. Tudi se ne vé za gotovo, v katerem letu so zidali cerkev. — Neko staro pismo, pisano na pergament, t. j. usnje, nam pové, da je oglejski²⁾ patrijarh in kardinal Frančišek podelil 80 dnij odpustka vsem vernim, kateri sprejmejo pri Devici Mariji v Trnju sv. zakramente na dan posvečenja te cerkve. Pismo je pisal kardinal sam v Kapli dné 19. oktobra 1386. Iz tega moremo sklepati, da je kardinal ta dan posvetil cerkev. Da je bila takrat cerkev še nova in ubožna, vidimo iz dveh starih pisem, v katerih podelita oglejska patrijarha Ludovik l. 1441. in Julijan l. 1483. odpustke onim, kateri sprejmejo ob določenih praznikih pri Dev. Mariji v Trnju sv. zakramente. Pa poleg zakramentov zahtevata kot pogoj odpustka, da mora dotični tudi cerkev gmotno podpirati, „da se popravi in olepša“. Cerkev je imela v prejšnjih časih, kakor tudi še za časa Valvazorja (leta 1687.) dva zvonika. Kapelica sv. Ane je bila takrat še ločena od cerkve.

Znano je, da so prišli l. 1473. Turki na Koroško. Dné 24. sept. omenjenega leta so pribruli čez Jezerski vrh in iz Solčave čez Št. Lenart v naš kraj. Kaplčani so zbežali od strahu in skalovje v „Tabrih“ in valili so pečevje na Turke, ko so šli skoz sotesko po cesti. 17 Turkov so ubili in ujeli 200 konj. Ker so od zdaj naprej ti neprijetni gosti

²⁾ „Oglej“, latinski „Aquila“, je starodavno mesto ob jadranskem morju. Pod oglejskega patrijarha so spadale takrat vse fare na južni strani Drave.

skoraj vsako leto nadlegovali naše kraje, sklenili so Korošci se proti Turkom zavarovati in začeli so zidati ob prelazih in soteskah, ki so ob mejah med Koroško, Štajersko in Kranjsko, trdnjave ali tabore. Tudi tukajšnje trdnjave v sedanjih „Tabrah“ so zidali l. 1479. Od njih se vidijo še zdaj razvaline na strmih skalovju na obeh straneh reke Bele. Trdnjavi ste bile med seboj zvezane z visokim zidom, ki je šel tudi čez Belo, na cesti pa so bila železna vrata. Ko so dogotovili tabore, je bilo ljudstvo za nje tako navdušeno, da je zložilo národno pesem:

„O ti preluba Kremlica,
Ki si naša zabanica . . .“

Pa „Kremlica“, — tako je ime trdnjavi ali gradu — je Kaplčane le malo varovala pred Turki, ker so vselej prišli od južne strani. A vendar pripoveduje národna povest o bitki, ki se je bila v Tabrih pod Ahmed pašem l. 1483.

Turk je že požgal Reberco in hoče:

„Z junske doline še v Kaplo predreti,
Cerkvo Marije v hlev konjski če imeti . . .“

Pa ljudstvo zajezi Belo v taborih, voda nastopa tako visoko, da stoji že do podnožja Devica Marije v Trnju. Tabori se polnijo Turkov. Paša stopi na goro v skalovje, in ko zagleda odtod Železno Kaplo in božjo pot Dev. Marije, preti Kaplčane utopiti v krvi, cerkev pa spremeniti v konjski hlev. Pa v nebeški zarji se zasveti ime Marija, strela iz jasnega neba trešči v turškega pašo, slap oruši pečevje in utisne podobo turške glave v skalo; tudi jez se podere in poplava Turke, ki se v Beli utopijo. Turški car je nabil potem v globoki Turčiji železna pisma: „da ne bode več hodil v ušive

bil je ž njo, ljudstvo jo je spoštovalo kot svetnico, zgodili so se očitni čudeži, katere je pozneje sosed (Jakob Zablatnik) potrdil. Ko je k sv. maši pozvonilo, je Germana zasadila svojo palico v zemljo, velela ovcam mirnim biti tačas in šla skrivaj v cerkev; ko je potok vsled hudourja narastel, naredila je Germana križ čez valove in celo suha šla je skoz hudournik; iz ovčjega hleva, kjer je Germana prenočevala, slišalo se je angelsko petje. Nekega dne prikaže se Germani angelj (Franja Zupan) in jej razodene, da bo njena mačeha se spreobrnila, kar Germano silno veseli. Mačeha pa čedalje bolj črti Germano in tako dolgo sili v svojega moža, da jej dovoli Germano iz hiše odgnati. Da je pa ne odžene brez vzroka, izmisli peklenko laž. Po vasi leti za Germano, pokliče dve sosedi (Franca Mesner in Mici Kogelnik) in jima hoče ravno s tem, ker je imela Germana v svoji ruti štiri kose kruha, katere je pa le prihranila za neko ubogo revo v vasi, dokazati, da je kruh ukradla, in da je tatica. Ali velik čudež se zgodi: ko mačeha Germanino ruto razgrne, najde kruh spremenjen v prijetno dišeče cvetlice. Vsled tega čudeža prizna mačeha svojo hudobijo, se spreobrne in odslej ima Germano kot pravo svojo hčer. — Tudi ta igra se je jako dobro obnesla in otroci-predstavljalci so želi zaslužen pohvalo.

Ko je še gojenka Mici Miklave, stričnica našega deželnega poslanca gosp. Murija, štiričrno s č. sestro Cirilo na glasovirju prav dobro zaigrala neko koračnico in je cerkveni pevski zbor zelo lepo zapel krasno pesem „Na straži“, sledila je razdelitev božičnih darov. Veliko več otrok kot lani smo letos imeli v šoli, ali ljubi Bog nam je obudil toliko dobrotnikov, da smo letos mogli uboge otroke še bolj bogato kot druga leta obdarovati. V gotovini so razni preblagi dobrotniki poslali veliko svoto 274 K, pa tudi v blagu smo prejeli veliko darov. Visokorodna gospa eksclenca baronica Pino je darovala 32 žepnih rutic, 18 parov nogavic za deklice, 16 parov zapestnikov, 15 zimskih robcev za glavo in pecivo. Vzorna češka rodoljubkinja in pisateljica Gabrijela Preissova v Pragi nam je tudi letos poslala obilno darov, namreč: 8 že sešitih srajc za deklice, mnogo lepega in močnega sukna za hlače dečkom, 5 že narejenih hlač, in 18 žepnih rut. Gg. Marija in Franc Sadnikar, trgovec z železnino v Celovcu in veliki dobrotnik naše šole, sta poslala 48 robcev za glavo. Gospa Anica dr. Kraut-ova v Celovcu darovala je 14 metrov lepega rudečega sukna za obleko. Gosp. Cehner, svečar v Velikovecu, podaril je mnogo svečič in sladkarij, kmet L. Murko p. d. Vrank v Nad Dravi podaril pa je božično drevo. Pekovski mojster Val. Pibater v Velikovecu podaril je tri velike bele kolače. Vsled te velike darežljivosti je bilo obdarjenih vseh 164 otrok in sicer tako, da se je najbolj ozir jemalo na uboge otroke. Tako je dobilo pet ubogih otrok obnavalo, drugo obleko je dobilo 20 dečkov in 52 deklic. Ostali, bolj premožni otroci dobili so kape, nogavice, žepne rutice, robece za glavo, predpasnike, srajce itd. Vsaki je dobil česar je bil najbolj potreben, po vrhu še kruha in peciva.

Nimamo besedij, da bi se vsem preblagim dobrotnikom dostojno zahvalili za vso dobrotljivost; ljubi Bog naj bo jim obilen plačnik! V zado-

ščenje naj jim služi, da so s svojimi darovi mnogo gorja odpravili iz ubogih družin, h katerim mnogo naših otrok pripada. Da se je tudi letošnja božičnica tako sijajno vršila, gre vsa zasluga čč. šolskim sestram, posebno č. sestri Cirili. Dober mesec dnij so se morale za otroci ukvarjati, da so jih tako izurile. Med občinstvom bilo je ovo priznanje splošno. Bog živi čč. sestre!

Naše šolske slavnosti so tako rekoč zelene tratice v obširni puščavi, katere naše rodoljube z novim pogumom napolnujejo v dolgotrajnem šolskem boju. V veliko dušno veselje je nam služilo, ko je o priliki letošnje božičnice pristopil zelo imeniten in bogat kmet, ki iz raznih predsodkov do letos se ni se mogel odločiti, katerega svojih otrok mesto v nemško šolo v Velikovec, semkaj v našo „Národno šolo“ poslati. V pretečeni jeseni pa je vendar svojo za šolo godno hčerko pripeljal v našo šolo in zdaj je priznal, da otroci pri nas že od začetka napredujejo, ker se poučujejo na podlagi materinega jezika. Pravega spoznanja tedaj manjka ljudstvu in do tega spoznanja bo privedla naša šola naše ljudstvo. Zavedajmo se tedaj svoje slovenske národnosti in zahtevajmo povsod šole, naši „Národni šoli“ podobno urejene! Ako se bomo za svoje pravice potegovali, bomo jih tudi dosegli. Končam z besedami prelepe národne pesmi, katero so pri letošnji božičnici naši otroci tako navdušeno peli in ki naj najde odmev v vseh slovenskih pokrajinah: „Čujte gore in bregovi, — da sinovi Slave smo!“

Dopisi.

Iz Celovca. (Dva nadarjena Slovenca) sta vsled neopravičene gonje zoper Slovence v celovškem bogoslovju zapustila semenišče. Silna škoda je za oba. Eden, g. Arnuš Ivan, je bil pevec-basist in šaljivec, da mu je težko bilo dobiti para. Drugi, g. Fr. Neubauer iz IV. leta, je pa kot pesnik „Bogdan“ že marsikomu znan; v bogoslovju je že četrto leto vodil slovensko petje ter zmirom navduševal tovariše, naj se vadijo v pisateljstvu. Sam je mnogo pisal v vezani in nevezani obliki; bil je tudi vstrajen dopisovalec „Mir“-u. Koliko bi njegovo pero in petje njegovo lahko koristilo koroškemu ljudstvu, katero je tako iskreno ljubil! Toda žalostne razmere so posegle siloma vmes. Bog jima daj srečno prihodnost!

Iz Celovca. (Božičnica.) Na praznik sv. treh kraljev bila je v kn.-šk. „Marijanišću“ razdelitev božičnih daril. Prav lepo so zapeli pred krasno okrašenim in razsvetljenim božičnim drevom pevci dve božični pesmi. Deklamovale so se primerne pesmi, ki so jih vsi z radostjo poslušali iz ust malih dijakov, ki so res neustrašeno in goreče nastopali. Kot sv. trije kralji so zapeli večji učenci mojstersko pesem pred jaslicami. Po tej slovesnosti so sprejeli učenci darila iz rok č. g. ravnatelj. Hvaležno se spominjajo vsi dobrodušnih dobrotnikov, kateri so jim priredili toliko veselja!

Iz Celovca. (Iz političnega dnevnika.) Stara navada, razširjena kuga, fraza (publica) z domovinsko pravico v vsakem kotu, izgovor blamiranih modrijanov, najvišja modrost visokih in nizkih kričačev, limanice za omahljivo, nezrelo občinstvo, zmirom zvesta pomoč za olepšavo lastne

čino in cerkveno oblastjo. Določiti je bilo treba, kdo je pravi posestnik. Dne 5. septembra 1842. so konečno odločili, da posestva ohranijo najemniki, zato pa bode občina plačala cerkvi odškodnino in sicer po raznih modifikacijah (uredbah) 401 gld., 705 gld. 25 kr. ali 832 gld. 15 kr. Pa do zdaj še te svote ni plačala in je tudi ne bo.

Na vzhodni strani cerkve stoji na pokopališču hišica, katero zdaj rabijo za mrtvašnico. V preteklem stoletju so v njej stanovali puščavniki. Sezidal jo je z lastno roko puščavnik Kristijan Miller, in jo je z vrtom vred (sedanjim pokopališčem) prodal l. 1730. pisarju Petru Debotti za 168 gld. Ta jo je pa podaril cerkvi Device Marije v Trnju z določilom, da bi zato pred čudodelno podobo matere božje gorela večna luč. Njegov naslednik v celici je bil Matija Dobnikar, ki je bil l. 1730. v Rimu sprejet med puščavnike; kmalu potem je ponovil svoje obljube v Celovcu in prišel leta 1731. za puščavnika k Devici Mariji v Trnje. Tukaj je živel do svoje smrti l. 1780., torej blizu 50 let. Živel je od dela lastnih rok, izrezljal križe (razpela) in delal matematične instrumente (orodje). Skoraj gotovo je, da je poučeval tudi otroke v branju in pisanju, ker je vlada l. 1777. poklicala med drugimi tudi enega učitelja in enega duhovnika od Device Marije v „Trnju“ v Velikovec, da se na tamošnji mestni šoli izvežbata v „novi učni metodi“ (načinu). Iz hvaležnosti zato sporočuje v svoji oporoki normalni šoli v Celovcu 1 gld.

(Konec prihodnjič.)

neumnosti raznih „voditeljev“ in vendar največja laž in najgrše obrekovanje je tolikokrat že v vspehom rabljeni klic: „duhovniki so krivi!“ — Kdor dokazov zahteva, naj se oglasi! Za zdaj le namesto „smešničarja“ to-le: Uradniki, častniki, državni sluge vpijejo po zvišanju plač; dovoli se jim! Zaradi tega občuten primanjkljaj v državni blagajnici. Pokrit mora biti. Sladkor je minister podražil zato pri kili za 6 novcev. Ubogo ljudstvo zajecija. Hitro zadoni od vseh strani: „Duhovniki so krivi! Pobijte jim okna!“ — In zopet: Na Koroškem vpijejo učitelji po zvišanju plač (odkar nočejo biti „hlapeci“ duhovnikov, se jim res malo slabo godi). privolili so jim; vsled tega: primanjkljaj v deželni blagajnici, in slabo gospodarstvo deželnih očetov rodi še večji pomanjkljaj. Novo leto pride, račun se naredi, dolgovi se morajo poravnati — kje dobiti denar? — Podražimo pivo! — Ubogo ljudstvo zopet zajecija, in že sem slišal klic: „Duhovniki so krivi!“ — r.

Iz Žihpolj. (Posledica pijančevanja.) Pred enim tednom so našli pod Žihpoljami v neki grapi mrtvega konja, ki je bil že ves objeden od lisic in ptičev. Zašel je iz pota in padel z vozom vred čez plaz v graben. Bil je Krajevcev konj v Kapli. Že pred enim mesecem je peljal z njim nek kmet nekega moža v Celovec. Domu gredé je šel ta kmet v gostilno, konja pa je pustil na cesti. Dolgo se ni zmenil za konja, potem pa, ko gre gledat po njem, ga ni več bilo nikjer. Voznik je mislil, da mu ga je kdo ukradel. Iskali so ga povsod in po njem popraševali, a nihče ni vedel o njem, dokler ga niso našli mrtvega pod Žihpoljami. Konj je šel od gostilne naprej po cesti proti Žihpoljam, od tam zapustil cesto, prišel na rob in zdrknil v graben.

Iz Ločila. (Sneg. — Vodovod.) Po lepi, pa presuhi jeseni dalo je v sredi decembra poldrugi meter snega. Ker na Ločilu ni bilo v potoku in tudi v treh globokih studenecih čisto nič vode, morali smo dne 15. in 16. decembra v loncih in kotlih topiti sneg; potem pa smo prav 10 dnij zapored morali iz Radnevasi in nekateri tudi iz Rikarjevsi voziti vodo. V spomladi pa želimo vodo po cevih napeljati; od kod, še ne vemo prav. Bojimo se sicer velikih stroškov, ali vendar, voda mora biti pri vsaki hiši. En kmet pa bo tū globok studenec izkopal, ker mu bo njegov dobri brate Anton, c. kr. stotnik v pokoju, večjo polovico stroškov plačal. Blag namen!

Izpod Uršelske gore. (Pandolfijeva posestva prodana.) Tukajšnja posestva markija Pandolfija, o katerem se je svoj čas toliko govorilo, so bila prodana dne 29. grudnia na javni dražbi. Kupil jih je trgovec z lesom, Feltrinelli, iz Beljaka za 67.100 gld. Ljudje so pričakovali, da se bodo posestva posamezno prodajala in zato je prišlo še precej kupcev. Škoda, da se to ni zgodilo! Tam, kjer so prej živele cele družine z več hlapeci in deklami, bodo zdaj sami brezpomembni, odvisni najemniki. — Grof Thurn hoče zopet kupiti Kozarinovo posestvo pod Uršelsko goro; pogajanja se že vršé. Da so kmetje tako brezpametni in kratkovidni! S tem škodujejo slovenstvu, ker na grofovem posestvu ukazujejo razni nemškutarski „borštarnji“, in škodujejo s tem samim sebi, ker postanejo samo hlapeci in na stara leta sami ali pozneje njih otroci pridejo na vrat že tako dovolj obdačeni občini.

Iz Prevalj. (Božičnica naših delavcev.) Na novega leta dan imeli so naši katoliški delavci svojo božično slavnost. Popoldne ob 3. uri zbrali so se pri Šteklju pred lepo okinčanim drevescem, da bi se spomnili tistega, kateremu v spominu te slavnosti prirejamo in da bi sprejeli priprsto darila, katera jim je darovala krščanska ljubezen. Kot slavnostni govornik je nastopil g. Friderik Malgaj, ki je v zanimivih besedah razložil pomen božičnega drevesa in daril. Božično drevo je lepo zeleno in obdrži zelene svoje iglice po zimi in po letu; zato je to drevo podoba zvestobe. Zapustilo je svoj dom in svoje tovariše v lesu in prišlo je semkaj v sobo, da bi nas razveselilo s svojo lepoto in s svojimi darovi. Tako je tudi naš Zveličar zapustil svoj dom in nebeško veselje, da bi prišel in nas razveseljeval z duševnimi darovi in svojim svetim naukom. Drevesce, podoba zvestobe, tirja tudi od nas zvestobo, katero smo obljubili pri sv. krstu Kristusu in njegovej nevesti, sv. katoliški cerkvi, in danes obnovimo tukaj pred božičnim drevescem prisego zvestobe s trdnim sklepom, da nočemo zapustiti sv. cerkve, kakor so žalibog mnogi naši sodelavci storili; zapeljani od krivih prerokov iskali so sreče drugod, a našli so nezadovoljnost in nesrečo. Mi pa se lahkega srca veselimo v prepričanju, da smo zvesti tistemu, kateri je nam zvest bil do smrti na britkem križu in bo našo zvestobo poplašal. Govor, za katerega smo g. F. Malgaju jako hvaležni, vzbujal nam je misli veselega prepričanja, da hodimo po varnih in zanesljivih potih in naše želje bile so le: da bi spoznali vsi naši bratje-delavci pravo luč, katera edina razsvetljuje temo neverstva in katera edina dela človeka časno

Luče³⁾, „lažnjivo Solčavo“⁴⁾ in „Železno Kaplo.“ Od tistega časa se imenuje Kapla „železna“. Pesnik Virk opeva ves ta dogodek v lepi pesmi, ki je tiskana v „Drobtinica“ l. 1854.

Do Device Marije v Trnju je imelo ljudstvo od nekaj veliko zaupanje in ljubezen. Od daleč so hodili sem na božjo pot v tolikem številu, da je n. pr. koncem prejšnjega stoletja na binkoštni praznik bilo 7000 ljudij pri sv. obhajilu. — V Kapli je bilo zaradi tega vedno štiri do pet duhovnikov. Tudi sosedni župniki so hodili ponagovat.

25 votivnih (zaobljubljenih) podob iz prejšnjega stoletja, ki visijo na stenah, nam priča, kako so bili ljudje v različnih potrebah na priprošnje Dev. Marije v Trnju uslišani.

Tudi v dejanju je verno ljudstvo svojo ljubezen do matere božje v Trnju kazalo s tem, da je cerkvi darovalo različna posestva. Grof Rosenberg jej je podaril l. 1654. sedanji „Čebrov“ gozd in travnik, kmet Trobej travnik nad cerkvijo, And. Keffer l. 1641. sedanjo „Kompoševo ravnino“ itd. Tako je cerkev pridobila blizu vsa posestva, travnike in gozdove na severni strani Železne Kaple. Ta posestva je dala cerkev Kaplčanom v „najem proti poklonu“ („Verehrung“). Najemnik je imel posestvo do smrti in zato plačal nizko svoto po 3 ali 4 gld. za celo življenje. Sečasoma pa tudi tega niso več hoteli plačevati in so si tako rekoč vsa ona posestva kot last prisvojili. Prišlo je do tožbe med tedanjim kapelskim „magistratom“, t. j. ob-

³⁾ V Lučah na Štajerskem so po ljudski pravljici Turke uši snedle.

⁴⁾ Solčava (Sulzbach); tam so Turke zapeljali ob gosti megli na skalo, od koder so popadali v prepad in se pobili.

in večno srečnega! — Po dokončanem govoru razdelila so se darila in vsak delavec dobil je, kar mu je ravno krščanska ljubezen zamogla darovati. Na to nastopil je gospod predsednik A. Rupnik kot dražbenik šaljivih dobitkov, kar je dalo marsikaj smeha in zabave. Farski in Guštanjski pevci pa so s priprostim in mičnim petjem razveseljevali naša srca, v katerih ostane spomin na to božično slavnost hvaležno zapisan. Hvala vsem dobrotnikom!

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Naš „Národní dom“ — Mlekarnica.) Naša posojilnica je kupila lansko pomlad Hornovo posestvo. Tako je dobila posojilnica svojo lastno hišo, mi pa svoj „Národní dom“. V hiši je tudi gostilnica, katero je prevzel v najem g. Jakob Mikula, p. d. Radišnjak v Fužinah. Gostilnico bo otvoril v nedeljo pred Svečnico. — Da snujemo tudi mlekarnico, ste že omenili. Poslali smo kmetskega fanta J. Stiker-ja iz Št. Petra v sirarsko šolo v Šmihel na Tirolskem, da se tam izuči v sirarstvu. Kmetijska družba je za to dovolila 50 gld. podpore. Imenovani je prej obiskoval kmetijsko šolo v Celovcu.

Iz Dholice. (Razne novice.) Sredi decembra smo dobili nad meter snega, pa že okoli novega leta so ga skoraj popolnoma spravili topli vetrovi tako, da imamo zdaj že kopne hribe. — V naši župniji je bilo pretečeno leto 45 otrok krščenih (34 zakonskih in 11 nezakonskih). Umrlo jih je 42 (20 otrok in 22 odrasčenih). Porok je bilo 9. L. 1898. je bilo krščenih 64 otrok, umrlo jih je kakor lani 42, in porok je bilo 7.

Iz Vrat. (Drobiž.) Dne 2. januarja t. l. smo pokopali Valentina Kolma. Pokojni je živel mnogo let v Celovcu, kjer je izdeloval glasovire in je bil dobro znan. Pred dvema letoma se je preselil iz Celovca sem v Megvar k sorodnikom, a videlo se je, kako polagoma pešajo njegove dušne in telesne moči. V nedeljo, dne 31. decembra, se je še peljal z vlakom v Podkloster in ob 4. uri popoldne nazaj, ob 5. uri pa je že izdihnil svojo dušo. Bil je najstarejši iz vseh 23 oseb, ki so v preteklem letu umrle. Rojen je bil 13. majnika 1820. leta. — V preteklem letu se je rodilo v naši župniji 31 otrok; od l. 1889., v katerem je bilo rojenih 34 otrok, jih še nikoli ni bilo toliko. Leto 1895. pa kaže v zadnjem desetletju najmanjše število krstov in tudi najmanj pogrebov, namreč le 16 krstov in 15 pogrebov. Porok je bilo 10. Tudi l. 1847. je bilo 10 porok, vsa druga leta pa manj.

Glasovi nasprotnikov.

(Božičnica v Železni Kapli.) „Kärntner Nachrichten“ so prinesle poročilo, da so imeli v Železni Kapli božičnico, pri kateri so „le nemškimi“ otrokom delili darila; nekateri gospodje so imeli pri tem slavnostne govore, v katerih so poudarjali: „Kapla je bila in bode nemška; varujmo jo proti slovenskemu naliwu („gegen die windische Hochflut“). Takim govorom je oporekal beljski župan g. Ant. Mubi, in zato ga „Kärntner Nachrichten“ seveda ne hvalijo. Ali mož je prav imel, saj mora razmere vendar bolj poznati, kakor kakšen notar, ki pride za kratek čas sem in zopet odide, ali kakor celovski „schulvereinski“ agitator Steinlechner. Da si notar s tem, da osnuje kako „Südmärk“, pridobi med svojimi „naceljnji“ dobro ime, je gotovo; ali si pa s tem pridobi ljubezen slovenskih kmetov, od katerih žuljev se redi, je drugo vprašanje. Če je Železna Kapla že res tako „nemška“, bi bili vsi radovedni, da bi „K. N.“ naštele vendar enkrat tudi imena onih „Nemcev“. Uradniki so res Nemci, a s tem si s štetjem tudi že pri kraju. Ob nedeljah in ob praznikih, kedar pridejo kmetje v trg, ne čuješ nemške besede; tržani pač dobro vedo, da jih živijo kmetje iz okolice! Še par onih „posilnemcev“ zna takrat lepo slovensko, seveda zaradi ljubega „kšefta!“ — Take so torej kapelske razmere v resnici!

Novičar.

Na Koroškem.

(Nov dolg) bode zopet napravilo celovško mesto. Cesar je potrdil namreč sklep deželnega zbora, da smejo vzeti na posodo štiri milijone kron. Ni ravno dolgo od tega, kar je celovško mesto izposodilo 2¼ mil. goldinarjev. Res, Celovec napreduje, če v drugem ne, pa v — dolgovi!

(Osebnosti.) Deželne sodnije svetovalec g. dr. J. Schoberlechner je prestavljen iz Celovca v Gradec. Na njegovo mesto je imenovan namestnik drž. pravdnika g. dr. E. Moritsch v Celovcu. Okrajni sodnik v Železni Kapli, g. Jurij Krištof, je dobil naslov c. kr. deželne sodnije svetovaleca. Za namestnika drž. pravdnika v Celovcu sta imenovana sodn. pristava g. V. Portugal v Celovcu in dr. Fr. Hofer v Gradcu. — Poštnim oficijalom so imenovani gg. poštni asistentje Iv. Kramer v Celovcu in Iv. Batič ter A. Wer-

ginz v Beljaku. — Profesor na celovski realki, g. R. Dürnwirth je dobil častno svetinjo za 40-letno službovanje.

(Išče se!) Lani, meseca julija 1899. l., šla je neka umobolna ženska, 56 let stara, ostrizenih las, k žetvi na delo iz Štajerskega na Koroško. Od tistega časa se ni več vrnila k svojim dvema sinovoma. Znabiti se kje v hribih na Koroškem pri dobrih ljudeh zadržuje, morebiti je tudi že umrla in bi dotična občina rada zvedela njeno domovino, katero vsled umobolnosti ni znala povedati. Ako je komu o tem kaj znano, naj blagovoljno stvar naznani č. gosp. župniku Jakobu Kitaku v Šmartnem pri Mozirji.

(Drobiž.) Dne 11. jan. je pogorelo v Svincu Majričevo posestvo. V nevarnosti je bil ves trg. — Dne 8. jan. se je vozila 57letna Marija Kornbrandt iz Marije na Zilji v Paternion. Tam je skočila z vlaka, ko se je začel že premikati. Prišla je pod vlak, ki ji je odtrgal obe nogi. Prepeljali so jo v beljaško bolnišnico. — Železnico Volšberg-Zeltweg so po dolgem odlašanju vendar enkrat otvorili dne 10. jan. — V Celovcu je lani umrlo 724 oseb (1898. l. 696 in 1897. l. 553.) — V Borovljah je utonil v tamošnjem potoku vpokojeni stavbeni pristav J. Heidenreich. — Celovško mesto je zvišalo doneske k stanarini učiteljev od 100 na 150 gld.

Po drugih slovenskih deželah.

(Družba Jezusova) šteje v 25 provincijah 6427 mašnikov, 4590 školastikov (bogoslavcev) in 3929 lajkov, vkup 14.643 udov. Slovencev šteje družba: 10 mašnikov, 6 školastikov in 8 lajkov, vkup 24.

(Zopet breca Slovincem.) Uradniško ministerstvo naglo deluje zoper Slovence. Res zdi se, kakor da nam ministre pošiljajo kar nemško-nacionalni poslanci. To kaže znova imenovanje sodnika v Ptuj. Dr. Fran Glas, sodnijski pristav v Ptuj, je namreč imenovan sodnikom istotam. Za to mesto je bilo mnogo starejših in v višjih službah stoječih uradnikov, a dobil jo je dr. Glas, ker je odločen nemški nacionalist. V Ptuj sedaj pri sodnji niti enega uradnika, ki bi znal dobro slovenski govoriti in pisati! In take uradnike nam pošilja „nepripransko“ uradniško ministerstvo, ki nam škoduje več, kakor bi nam moglo škodovati liberalno-strankarsko ministerstvo!

(Umor in samomor.) Dne 10. januarja je ustrelil jetniški paznik v Gradcu Ignac Fleck svojo dveletno hčerko ter nato samega sebe. Strah pred kazensko preiskavo mu je udihnil to nesrečno misel. Z usmrtitvijo edinega otroka je hotel ženi odvzeti skrb.

(Dopolnilna volitev) za državni zbor na Goriškem bode dne 29. jan. Na slovenski strani, kjer vlada velika razcepjenost, je oglašeni kar pet kandidatov. Ako se slovenski volilci ne zjedinijo, zna nesloga imeti hude posledice za slovensko stvar.

(Drobne novice.) Most čez Dravo mislijo zidati iz Vuhreda v Marenberg. V Marenbergu se bo zidalo novo sodiščno poslopje. — Goriški deželni zbor se skliče meseca februarja. Ako se ne doseže sklepčnosti, ga hoče vlada menda razpustiti. — V Ljubljani so se začele priprave za II. slovenski katoliški shod, ki se ima letos vršiti. — Električno železnico v Ljubljani začno graditi v mesecu marcu t. l. V osmih mesecih bo delo končano. — Dunajski Slovenci so si ustanovili svoje društvo „Zvezda“. Dobro! — V Trstu je dne 22. decembra skočil skozi okno svojega stanovanja v ulici Pozzachera 80letni starec. Starost je pričela noreti.

Križem sveta.

(Preganjanje Slovanov na Pruskem.) Vlada v Berlinu je ukazala, da se morajo do 1. aprila 1900 prestaviti vsi uradniki poljske narodnosti, ki so sedaj na Poznanjskem pri poštah in brzojavnih uradih, v zahodne, popolnoma nemško-pruske kraje. Kaj si še v Berlinu izmislijo v uničenje Poljakov?

(Štrajki leta 1898.) Koliko se je v Avstriji „štrajkovalo“ v baš preteklem letu, dozdej še ne vemo, ker ministerstvo še ni izdalo o tem svojih statističnih podatkov. Toda v l. 1898. je bilo v Avstriji 255 štrajkov. Delavci so delo ustavili v 885 tovarnah. Štrajkovalo pa je 66.251 delavcev. Največ štrajkov so napravili rudokopi, namreč 29. Najdalje so štrajkovali rokovičarski delavci na Dunaju; njih štrajk je trajal 111 dnej. Z ustavljenjem dela so delavci zamudili 300.000 delavnih dnej in so zgubili blizu 500 tisoč goldinarjev zaslužka. Leti delavci bi imeli iti na Dunaj k židu dr. Adlerju, voditelju socijalnih demokratov, da bi jim zgubljeno delavsko plačilo povrnil. Bogat je dovolj!

(Rusija v Aziji.) Zavidno gledajo Angleži, katerim je sreča v južni Afriki tako nemila, kako silno hitro napreduje Rusija v Aziji. Ni zadosti Rusom, da bo kmalu zgotovljena sibirski železnica, katera meri s stransko progo v Kitajsko 6000 kilometrov in stane 570 milijonov goldinarjev. Pri-

hodno pomlad začnejo graditi dve železnici v osrednjo Azijo. Ena bo vezala Orenburg z Taškent-om, druga kaspisko morje z Afganistanom. Dolgost obeh bo znašala kakih 3600 kilometrov. Pred kratkem je sklenila Rusija pogodbo s Perzijo, po kateri sme v teku prihodnjih 15 let samo Rusija graditi železnice v Perziji. Ob enem dobili so Rusi pravico, zasesti železniške postaje po vsej Perziji s svojimi vojaki.

(Velikansko podjetje) je nova sibirski železnica. Lani so zopet dogradili velik del te železnice, ki bo za Rusijo preimenitna. Že sedaj je Petrograd zvezan po železnici z Vladivostokom ob tistem morju. Graditi so začeli železnico l. 1891. Ko bo enkrat čisto dodelana, bo Rusija lahko premagala angleški vpliv v Aziji.

(Delo ustavili) so, kakor smo omenili, delavci v Moravski Ostrovi. V nekaterih rudnikih tam so zopet začeli delati, v drugih se štrajk nadaljuje. — V Köflahu je prišlo do sporazumljenja med delavci in delodajalci in delo se v polnem obsegu nadaljuje. — Štrajk preti tudi v Zagorju in Trbovljah. Rudarji so namreč sklenili skupno vstaviti delo, ako se ne ugoti njihovim zahtevam. Te zahteve so: Najmanjša plača 1 gld. 30 kr. za kopače, 1 gld. 10 kr. za prevoznike in 70 kr. za žensko osebje; osemurno delo; izplačevanje zaslužka vsakih 14 dnej. Delo bo vstavilo nad 4000 delavcev. Ako se to zgodi, bati se je silnega podražjenja premože. — V tovarnah v Warnsdorfu na Severnem Češkem je tudi mnogo delavcev ustavilo delo.

(Sin umoril mater.) V Kočicah na Ogerskem je prišel na Silvestrov večer nek rokodelski pomočnik k svoji materi ter jo je povabil, naj preživi Silvestrov večer in novega leta dan pri njemu v bližnji vasi. Mati je spravila nekaj perila in 5 gld., katere si je bila prihranila. Med potjo vstaveva sin od matere denar. Mati ga mu noče dati. Ko se brani, jo sin zagradi in davi tako dolgo, da je obležala mrtva. Sin je nato mrtvo truplo vrget v cestni jarek in zbežal.

(Vojna v južni Afriki) Angležem doslej še ni prinesla nobenih uspehov, pač pa že mnogo škode. Zato je na Angleškem veliko vznemirjenje zoper vlado, ki je tako lahkomisljeno začela vojsko. Poročila o vojski so bila zadnji teden redka. Sedaj bajè se pripravljajo na odločilno bitko.

(To in ono.) Na Nižje-Avstrijskem se je pomnožilo slovansko prebivalstvo za 52·6%, nemško pa samo za 12·5%. Vsled tega ropotajo nemški listi. — Slovenski delavci v nemških rudnikih bodo imeli slovenske prepovedi, ker je pruska vlada umaknila dotično prepoved. — Sin bivšega ministra in hudega nasprotnika katoliške cerkve, Crispija v Rimu, je bil zaradi tatvine obsojen na 4letno težko ječo. — Dne 13. t. m. je prišel v Prago novi nadškof Leo Skrbenský. Sprejem je bil jako slovesen. V nedeljo dne 14. t. m. je bilo vmeščenje.

Gospodarske stvari.

Prekajanje mesa.

(Dalje.)

Kako se pa mesnina najbolj prekadi? Dobra sušilnica (dimnica) je za prekajanje, kakor tudi za hranjenje prekajene mesnine tolike važnosti, da bi je pač ne smelo pogrešati nobeno gospodarstvo, kjer se suši meso.

Opisati hočem zato pripravo, ki se je prav dobro obnesla v nekem malem gospodarstvu, kjer le sem in tja zakoljejo po enega prašiča. Dimniku so prizidali v podstrešju poseben prostor, 70 cm globok, 50 cm širok in 2 m visok, ki se je zapiral z železnimi vratci. Ta prostor je z dimnikom v zvezi po dveh odprtinah; ena drži iz dimnika v spodnji, druga v zgornji prostor te sušilnice; na spodnjem delu gorenje odprtine je napravljena pločnata zatvornica, s katero se lahko spodnji del dimnikov od zgoraj zapre. Ako potisnemo to zatvornico v dimnikovo votlino, tedaj dim ne more po svoji navadni poti na dan, ampak mora prej skozi dolenjo odprtino v sušilnico, in potem šele skozi gorenjo odprtino zopet v gorenji del dimnika in na prosto. Jasno je, da se da ta zatvornica napraviti tudi izven sušilnice, kar je dostikrat še bolj pripravo; gledati je le na to, da pride zaklopnica med dolenjo in gorenjo odprtino, tako da mora dimnikov prepih na vsak način skozi dimnico. Kar se tiče velikosti teh dveh odprtini, opomnimo, da morata biti toliko široki, kolikor je dimnik širok, in nekoliko višji kakor široki. Če odprtini napravimo premajhni, se po zatvornici zračni preprih preveč oslabi, kar se pa v majhni meri vedno godi vsled takih sušilnic.

Za obešanje mesa je poskrbljeno s tem, da na dveh nasprotnih straneh natanko v isti višini, in sicer po 50 cm narazen, moli na znotraj vrsta opek (podaljšek meri nekaj centimetrov). Meseni kosovi se obešajo na železne palice, ki sloné na teh napuščenih opekah na vsaki strani sušilnice.

Ker so v omenjeni hiši prej žgali samo premog, zato so postavili poleg sušilnice prav majhno peč ter jo s cevjo združili z njo. Kedar je bilo v sušilnici meso, napravili so s periščem trsek ali z nekoliko brinja v tej peči zjutraj dim, ki se je kadil v sušilnico. Po dnevu pa premogovemu dimu niso pustili skozi sušilnico, ker se je pri nakladanju premoga preveč kadilo. Proti večeru so zatvornico potisnili v dimnik, tako da je šel prepah celo noč skozi sušilnico. Odkar pa kurijo mesto premoga z oglino (koks), vleče prepah noč in dan skozi sušilnico, le sem in tja spusté tudi nekoliko lesnega dima iz male pečice v sušilnico. V opisani sušilnici se je sušenje in prekajanje mesa vedno izvrstno posrečilo. Umé se, da si vsakdo tako sušilnico napravi toliko veliko, kolikor ugaja njegovim razmeram; velikost opisane sušilnice je za meso od enega prašiča popolnoma primerna. (Konec sledi.)

Loterijske srečke od 13. januarja 1899.

Trst 33 3 58 52 37
Linc 49 23 53 60 70

Tržne cene v Celovcu

dné 11. januarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitrite	
	K	v	K	v
pšenica	10	35	12	94
rž	8	67	10	84
ječmen	—	—	—	—
oves	4	50	5	62
hejda	9	—	11	25
turšica (sirk)	7	40	9	25
pšeno (kaša)	15	—	18	75
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	2	—	3	24
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 4 K 60 v do 5 K 20 v, kisló seno po 3 K — v do 4 K 10 v, slama po 2 K 80 v do 3 K 80 v meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 1 K 20 v do 1 K 40 v kila, maslo in puter po 1 K 80 v do 2 K 40 v. — Vprežne vole plačujejo po 236 K do 290 K.

Književnost.

Zbirka ljudskih iger. „Slovenska kršč. soc. zveza“ je izdala I. snopič „Zbirke ljudskih iger“. Ta snopič prinaša tri igre: „Pravica se je izkazala“, burka s petjem, spisal dr. J. Ev. Krek; „Zamujeni vlak“, šaloigra, priredil A. Kržič, „Lurška pastirica“, igrokaz po dr. R. Weissenhöfleru, poslovenil L. S. Kot priloga so številni izvorni napevi k prvi in tretji igri. Cena posameznim snopičem bode toliko, da se pokrijejo stroški. Za I. snopič se je nastavila cena mehko vezanemu izvodu 40 kr., po pošti 45 kr. Za društva, ki vzamejo vsaj pet izvodov skupaj, se je cena znižala na 30 kr. za izvod, po pošti toliko več, kolikor znaša poštnina. Posamezni snopiči se dobivajo pri „Slovenski kršč. soc. zvezi“ in v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani. Slovenci, pridno segajte po njih! Zbirka se bo nadaljevala izdajati, ako dobi dovolj odjemalcev.

„Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Spisal E. Gangl. To je zadnja knjiga „Slovenske knjižnice“, katero izdaja A. Gabršček v Gorici, ter se bo nadaljno izdajanje prekinilo, dokler se ne pokrijejo primanjkljaji. Zvezek stane 45 kr.

Listnica uredništva.

Gg. dopisnikom iz Pliberka, Št. Štefana ob Zili, Smihela, od nekodi, od štajerske meje: Iskrena hvala za poslano! Pride prihodnjič!

G. F. K. v D. Le potrpite! Zaslužen in krepek odgovor na tak drzen in povsem iz trte izvit napad pride. Vse ob pravem času! Pozdravljeni!

G. J. S. v U. Kaj je z obljubljenim?

Zahvala.

V imenu tako bogato obdarjene šolske mladine naše „Národne šole“ izrekamo prav pristrčni tisočkratni „Bog povrni“ vsem blagim dobrotnikom in mladino ljubom, ki so nam pripomogli k tako lepi božičnici. Svojo iskreno zahvalo izrekamo še posebej blagim češkimi gospem, ki so nam po skrbni g. Gabrijele Preissovi poslale toliko zimске obleke za naše revčke. Želeči vsem naši šoli naklonjenim rodoljubom obilo blagoslova božjega, kličemo Vam in Vašim naslednikom: „Živeli“!

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dné 6. januarja 1900.

Vodstvo „Národne šole“.

Za božičnico v „Národni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovcu so darovali P. n. gg.:

Lambert Einspieler, stolni prošt, drž. posl. itd., 20 K; Janez Wieser, dekan v Velikovcu, 10 K; Franc Petek, župnik v Grebinju, 10 K; Valentin Weiss, kanonik v Velikovcu, 4 K; France Treiber, župnik v Št. Rupertu, 6 K; Anton Vogrinec, provizor v Smarjeti, 2 K; Valentin Tresoglav, provizor v Vovbrah, 2 K; Vaclav Čeh, župnik v Št. Štefanu, 2 K; Neimenovan rodoljub 10 K; Neimenovana dobrotnica 100 K; Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožni dolini, 10 K; Mat. Wutti, kmet na Ločilu, 10 K; Helena Kočnik, p. d. Končnica v Topli pri Črni, 12 K; dr. Val. Janežič, c. kr. nadšt. zdravnik v p., 4 K; Vek. Legat, poslovodja Mohorjeve tiskarne, 2 K; Fr. Sadnikar, trgovec, 6 K; J. Apih, c. kr. profesor, 5 K; dr. J. Sket, c. kr. profesor, 1 K; Ivan Kramer, c. kr. poštni oficijal, 1 K; Neimenovana dobrotnica v Celovcu 20 K;

Neimenovan dobrotnik 6 K; župnik Jan. Volaučnik na Rudi 6 K; župnik Jan. Ebner v Medgorjah 2 K; župnik Drag. Hüttner v Rožeku 2 K; Jos. Hribar, stolni kaplan, 2 K; Iv. Hutter, c. kr. profesor, 2 K; Jos. Rozman, tajnik družbe sv. Mohorja, 17 K. Vkup 274 K.

Vabila.

Kmetijski shodi. Potovalni učitelj g. Šumi bode dné 21. t. m. predaval po predpoludanski božji službi na Brdu in dné 28. t. m. ob 2. uri popoldne pri Hasslerju na Brnci. Kmetovalci! Udeležite se teh predavanj polnoštevilno!

Hranilnica in posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dne 28. januarja 1900 ob 3. uri popoldne pri Zarku v Slov. Plajbergu s sledečim vspešdom: 1. Volitev odbora. 2. Računsko poročilo. 3. Posamezni nasveti. — Prijazno vabi vse zadržnike **odbor.**

Današnji številki je priložena 1. številka „Národnega Gospodarja“, na katerega s tem še posebej opozarjamo svoje bralce.

NAZNANILA.

Slavnemu občinstvu in čebelarjem

priporoča podpisani izboren med, garantirani pitaneč, v škatljah po 5 kil: kilogr. 60 kr.; v škafih po 40 kil: kilo 56 kr. Med v steklenicah, takomenovani Schleuderhönig, kilo po 1 gld. Pristen brinjevec liter po 1 gld. 30 kr., 3 litre franko za 4 gld. 70 kr. — Sadjevec (Säuerling) liter po 80 kr. — Fina stara slivovka liter po 1 gld., večje partije po dogovoru.

Posilja proti poštnemu povzetju

Egid Jeglič, čebelar in trgovec
na Selu, pošta Žirovnica na Gorenjskem.

Čemu v Ameriko,

ko si doma lahko denarja zasluži, kdor zna pisati in brati in mu je resna volja truditi se. Vprašanja v tej zadevi pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „Ne v Ameriko!“ poste restante v Ljubljano.

E. ZBITEK

podobar v Novo-sadu pri Olomucu na Moravskem

izdeluje steklene mozaike, sv. grobove, Lurško jame, altarje za procesije sv. Rešnjega Telesa itd. Njegovi izdelki so bili pohvaljeni od sv. Očeta papeža Leona XIII. Tudi ima priznalna pisma iz Petrograda, Carigrada itd.

Ceniki se pošiljajo zastoj.



Mestna hranilnica ljubljanska

obrestuje hranilne vloge

po 4%

in plačuje vrh tega rentni davek sama.

Tiskarna družbe sv. Mohorja se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Pristne
kranjske klobase,
pravi borovničar in brinjevec,
žimo od 60 kr. naprej, pošilja
Albin Rant,
trgovec v Kranju.

C. in k. dvorna **tovarna za orgle**
bratov **RIEGER**
v Krnovem (Jägerndorf)
avstr. Šlezija
izdeluje izvrstne in cene **cerkvene orgle.**

Dr. Alojzij Kraut,

odvetnik v Celovcu,

na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.

Uradne ure so od 1/2 9. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne.

Ob nedeljah je pisarna zaprta.

D. Pichler,

trgovec s tržaškim blagom

v Celovcu,

sprejme takoj krepkega dečka za **učenca** v svojo prodajalnico.



Brady-jeve

želodčne kapljice

(prej Marijacejske želodčne kapljice)

pripravljene v lekarni „pri ogerskem kralju“

C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,

so starodavno in znano pomagilo, ki krepča želodec pri slabih prebavi in želodčnih težavah.

Ena steklenica stane . . . 40 kr.

Dvojnata steklenica . . . 70 „

Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom C. Brady in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis C. Brady.

Želodčne kapljice lekarnarja C. Brady

(prej Marijacejske želodčne kapljice)

so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijacejske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady

Posamezni deli so navedeni.

Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.